Valtiovarainvaliokunnan verojaosto 29.9.2026

Viite: HE 174/2026 vp

Unifin lausunto hallituksen esityksestä tuloverolain muuttamiseksi – yliopistoille tehtävien lahjoitusten verovähennykset

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry kiittää mahdollisuudesta lausua valtiovarainvaliokunnan verojaostolle hallituksen esityksestä.

Unifi pitää myönteisenä, että yksityiselle lahjoittamiselle luodaan uusia kannustimia. Näin vahvistetaan suomalaista lahjoittamisen kulttuuria. Yksityisen rahoituksen lisääminen on yksi tapa vahvistaa yliopistojen toimintamahdollisuuksia ja toiminnan yhteiskunnallista ja taloudellista vaikuttavuutta. Tämä on tärkeää myös huomioiden julkisen talouden tilanteen. Unifi haluaa kuitenkin korostaa, että yksityistä rahoitusta ei tule nähdä keinona korvata pitkäjänteistä ja ennustettavaa julkista rahoitusta.

Lahjoittamiseen liittyvän lainsäädännön ja käytäntöjen sekä veropolitiikan tulee olla pitkäjänteistä, ennakoitavaa, selkeää ja helposti ymmärrettävää. Yliopistojen mahdollisuuksia kehittää ja systematisoida varainhankintaa ja luoda lahjoittamisen kulttuuria on tuettu viime vuosien aikana usealla hallituskaudella erilaisin mekanismein, ja yliopistot ovat näiden päätösten myötä pystyneet kasvattamaan lahjoittajien ja lahjoitusten määrää ja toimintansa vaikuttavuutta. Yliopistojen strategisten lahjoituskohteiden (esimerkiksi professuurit) kohdalla suurempien lahjoitusten merkitys on usein aivan ratkaiseva. Tähän asti tehtyä työtä ja onnistumisia ei tule vesittää muutoksilla, jotka saattavat vähentää kannusteita ja kiinnostusta lahjoittamiseen.

Esitykseen on kirjattu tavoite olla heikentämättä luonnollisten henkilöiden lahjoitusvähennyksen nykyistä kannustavuutta. Tästä huolimatta esityksessä on elementtejä, joiden voitaneen ennakoida vaikuttavan negatiivisesti yliopistoille lahjoittamisen kannusteisiin, vaikka käyttäytymisvaikutuksia on vaikeaa ennustaa.

Esityksessä luonnollisten henkilöiden yliopistolle ja korkeakouluille antamille lahjoituksille esitetty erillinen 1 000 000 euron enimmäisvähennysmäärä on yliopistojen näkökulmasta erittäin tärkeä. Esitetty enimmäisvähennysmäärä on kriittinen kannustavuudelle, kun vähennyksen mekanismia muutetaan verosta tehtäväksi ja lahjoittajakohtaiseksi. Kannustavuuden kompensoimiseksi on tärkeää, että vähennyksen enimmäistaso säilytetään hallituksen esityksen mukaisena.

Lahjoittajan vähennysoikeutta esitetään kuitenkin samalla laskettavaksi täysimääräisestä 30 prosenttiin. Unifi ei pidä esitetyn suuruista vähennysoikeuden alentamista tarkoituksenmukaisena. Perusteluteksteissä todetaan, että lahjoitusvähennys henkeä kohden pienenee useimmilla lahjoittajilla ja että tämä saattaa vähentää halukkuutta lahjoituksiin. Suurimpia lahjoituksia tekevillä luonnollisilla henkilöillä on yleensä merkittävät ansiotulot, joista tehtävän lahjoitusvähennyksen kannustavuus heikkenisi esitetyssä mallissa selvästi nykyisestä yli 45 prosentista. Tämän voidaan olettaa vaikuttavan negatiivisesti lahjoittamisen kannusteisiin. Luonnollisten henkilöiden tekemien vähennyskelpoisten

lahjoitusten vähennysmäärän nosto esitetystä 30 prosentista esimerkiksi 40 prosenttiin toisi esitetyn lahjoitusvähennysmallin kannustavuuden huomattavasti lähemmäs nykyistä mallia.

Unifi kannattaa vähennysoikeuden laajentamista pääomatuloihin, sillä se lisäisi joustavuutta lahjoittajien näkökulmasta ja voi osaltaan kannustaa lahjoittamiseen.

Lahjoitusvähennyksen alarajan laskemista 850 eurosta 500 euroon Unifi pitää myös tervetulleena. Se voi kannustaa uusia lahjoittajia lahjoitusvähennyksen piiriin, sillä se tekisi esimerkiksi 50 euron kuukausilahjoitukset yhteensä vuositasolla verovähennyskelpoisiksi.

Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa yhteisö voisi saada lahjoitusvähennystä korkeakouluille tarkoitettuja lahjoituksia yhteensä enintään 250 000 euroa verovuodessa ja laissa muille tarkoitettuja lahjoituksia yhteensä enintään 50 000 euroa verovuodessa. Tällä hetkellä lahjoittajan on mahdollista tehdä lahjoitus usealle eri yliopistolle ja saada vähennys jokaisesta lahjoituksesta. Unifi katsoo, että vähennyskelpoisten lahjoitusten ylärajaa olisi pikemminkin tarpeen tarkastaa ylöspäin.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry, Finlands universitetsrektorers råd Unifi rf

Jari Ojala
puheenjohtaja

Heikki Holopainen
toiminnanjohtaja